

Nr 131.

Av herr **Gardell**, om utredning rörande möjligheten av att förse Gotland med elektrisk kraft från fastlandet.

Enligt kommerskollegii utredning om åtgärder för fortsatt elektrifiering av landsbygden, avgiven den 12 oktober 1938, uppgick antalet oelektrifierade hushåll på gotländska landsbygden till 62,2 procent. Närmast i fråga om ogynnsam ställning i detta avseende kommo Kalmar läns landsbygd med 19,6 procent och Östergötlands läns landsbygd med 19,5 procent oelektrifierade hushåll. Dessa siffror visa på ett drastiskt sätt hur illa lottat Gotland är på detta viktiga område, givetvis till största delen på grund av frånvaron av vattenkraft. Gotlands elektrifiering är för närvarande beroende av ångkraften, och man vet icke hur det kommer att gå, om bränslebrist skulle uppstå, t. ex. genom långvarig isolering från fastlandet. Att Gotland är efterblivet ifråga om elektrifiering är under rådande förhållanden icke så mycket att undra på. Billigt är det icke heller att få elektrifierat. Som en genomsnittskostnad torde kunna angivas följande: Anslutningsavgift 24 kronor per tariffenhet. Övriga kostnader 8 kronor per abonnemang och år, 8 kronor per tariffenhet och år samt därutöver 8 öre per kilowatt-timme plus 3 öre per kilowattimme såsom tillägg på grund av bränslefördyring. När därtill kommer osäkerheten i fråga om bränsletillgången, är det klart att man icke kan vänta sig någon snabb elektrifiering av den gotländska landsbygden. Bristen på tillgång till elektrisk kraft och lyse är särskilt kännbar i södra och östra Gotland.

Svårast är det helt naturligt att elektrifiera själva landsbygden, eftersom avstånden där äro så stora och distributionsanordningarna dra de största kostnaderna. Dock är det av den största betydelse för jordbruket, att den elektriska energien kommer alla jordbrukare till godo. Elektrisk kraft kan ju med fördel förutom för belysning komma till användning på en mångfald sätt, såsom vid mjölkning, tröskning o. s. v. Den elektriska motorn ersätter på ett utmärkt sätt explosionsmotorn, den är billig i inköp och drift, den spar mycket arbete och energi och den drar icke mera ström efter tio års användning än den gjorde då den var ny. Landsbygdselektrifieringen innebär, när den kan ordnas på ett tillfredsställande och betryggande sätt, en arbetsbefordrande och stimulerande rationalisering, som är ägnad att öka det allmänna väståndet.

Ett intensivt arbete pågår sedan några år tillbaka för elektrifieringens utbredning på Gotland, och resultatet visar oförtydligt att intresset är mycket stort. Man kan emellertid befara, att ansträngningarna kunna bli till föga nytta, nämligen om den situationen skulle inträffa att importen av

koks och stenkol försvåras eller omöjliggöres, då Gotland bleve utan elektrisk kraft, trots de nedlagda kostnaderna.

Den enda säkra utvägen att skaffa Gotland tillgång till elektrisk kraft synes vara att frambringa densamma med inhemska resurser, d. v. s. att vidtaga anordningar för kraftens överförande från fastlandet. Det borde icke heller vara omöjligt att lägga en kabel från fastlandet till Gotland, då det visat sig genomförbart att i andra fall förse öar, som legat rätt långt från fastlandet, med elektrisk kraft och då vårt land till och med under många år kunnat leverera elektrisk energi till Danmark. En utredning angående den tekniska och ekonomiska genomförbarheten av detta projekt torde emellertid vara erforderlig, vilken utredning lämpligen synes kunna utföras av kommerskollegium och vattenfallsstyrelsen. Den bör dock genomföras snabbt för att undvika varje onödigt dröjsmål.

I anslutning till det anförda hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande möjligheten av att förse Gotland med elektrisk kraft från fastlandet.

Stockholm den 23 januari 1941.

Th. Gardell.